

Associate Professor RNDr. Tatiana Hajdúková, PhD.¹
Academy of the Police Force in Bratislava, Slovak Republic
Department of Informatics and Management
tatiana.hajdukova@akademiapz.sk
ORCID ID: 0000-0002-2313-4568
JUDr. Samuel Marr, LL.M.
Faculty of Law Comenius University in Bratislava, Slovak Republic
Department of Criminal Law, Criminology and Criminalistics
marr1@uniba.sk
ORCID ID: 0009-0004-1034-7814

Neobvyklé obchodné operácie pri poskytovaní služby zmenárne virtuálnej meny²

Unusual Business Transactions at Services Providing Exchange of Virtual Currencies³

Abstrakt

S narastajúcou dôverou v bezpečnosť a anonymitu operácií poskytovaných technológiu blockchain sa zvyšuje atraktivita a záujem o investície do kryptomien. Využívaním nových technologických postupov sa zvyšujú nároky na udržanie kontroly nad on-line tokom finančných transakcií a narastajú aj viaceré aplikačné problémy či už v legislatívnej oblasti, vymožitelnosti práva, ale aj pri obmedzení prístupu sankcionovaných osôb k finančným prostriedkom. Predmetom empirickej časti príspevku je analýza prípadovej štúdie správneho deliktu spáchaného vybraným konkrétnym poskytovateľom služieb v oblasti vykonávania zmenárenskej činnosti virtuálnej meny v Slovenskej republike. Text príspevku poukazuje na možnosti zneužívania kryptomeny na finančné transakcie, ktoré by mohli nejakým spôsobom súvisieť so spoločensky nežiadúcimi aktivitami. Štúdiou argumentačne poukazujeme na bezpečnostné medzery pri poskytovaní služby zmenárne virtuálnej meny vybraným živnostníkom, ktorý svojím konaním sprostredkoval viaceré neobvyklé obchodné operácie, bez poskytnutia zvýšenej starostlivosti o klienta a porušujúc platnú zákonnú reguláciu.

Kľúčové slová: kryptomena; zmenárenská služba; legalizácia, správny delikt, anonymita transakcií.

¹ Autorka je spolu riešiteľkou grantu APVV č. APVV-19-0102.

² Tento príspevok vznikol s podporou Agentúry na podporu výskumu a vývoja č. APVV-19-0102 – „Efektívnosť prípravného konania – skúmanie, hodnotenie, kritériá a vplyv legislatívnych zmien“.

³ The paper was prepared with the support of the project Slovak Research and Development Agency No. APVV-19-0102 – “Effectiveness of preliminary proceedings – examination, evaluation, criteria and the impact of legislative changes”.

Abstract

The increasing confidence in safety and anonymity of transactions provided by the blockchain technology causes the popularity of investing into cryptocurrencies to likewise increase. However, using new technological processes puts pressure on demands on securing control of online financial flow, thus, a few application problems arise. Those include problems in the legislative area, law enforceability, as well as denying access of sanctioned persons to financial assets. The empirical part of the article focuses on analysing a case study of criminal offences committed by a particular subject providing money exchange services using virtual currencies in the Slovak Republic. The text of the paper discusses the possibilities of cryptocurrency abuse in the mediation of financial transactions that are in some way linked to socially undesirable activities. This study argumentatively points out safety risks of providing services of exchanging virtual currencies by chosen businesses, particularly those engaging in unusual exchanges without doing background checks on their clients and their operations, and therefore breaking the legal regulations.

Keywords: cryptocurrency, exchange services, legalisation, criminal offences, anonymity of transactions.

Úvod

V príspevku sa zaoberáme zneužívaním kryptomien na spoločensky nežiadúce aktivity spojené napríklad s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti alebo financovanie terorizmu. Trh s kryptomenami sa vo finančnom sektore presadzuje stále úspešnejšie. Deje sa tak napriek rizikám spojených s kryptoaktívami aj skutočnosti, že minulé výsledky a správanie investorov v žiadnom prípade nie je zárukou budúcich výsledkov. Rozhodnutia investorov sú vo všeobecnosti veľmi nepredvídateľné, podobne ako je volatilná trhovú hodnota kryptomien. Dôvody zvyšujúceho sa dopytu po kryptomenách by mohli byť vnímané prostredníctvom transparentnosti a dobrej tvarovateľnosti uskutočňovaných transakcií, rezidencie voči cenzúre a v neposlednom rade decentralizácii, oslobodenej od schvaľovania akýmkoľvek regulačným dohľadom. Ide o atribúty, ktoré neposkytujú centralizované banky alebo iné finančné inštitúcie. Počiatočná opatrnosť investorov stále viac ustupuje a uznávané spoločnosti začali nakupovať kryptomeny za účelom rezervného aktíva, ktoré im má umožniť lepšie sa vyhnúť inflačným tlakom.

Najznámejšia a najobľúbenejšia virtuálna mena je Bitcoin (ďalej BTC). Jedným z dôvodov tejto skutočnosti je, že v dlho dobejšom časovom horizonte posledných rokov bitcoinová politika pravidelného dokupovania BTC dosahovala zisk napriek obdobiam, keď jeho cena prudko kolísala. Dôvera v BTC stúpa nielen pri občanoch, obchodníkoch a súkromných spoločnostiach, ale aj vo verejnej správe, ktorú konkretizujeme príkladom zo Švajčiarska. V decembri 2023, mesto Lugano oficiálne oznámilo, že miestna správa spustila možnosť platby kryptomenami Bitcoin a Tether (USDT) za dane a všetky ostatné komunitné poplatky. Ako partnera pri poskytovaní nových služieb si mesto vybralo švajčiarsku kryptomenovú platformu Bitcoin Suisse.⁴

⁴ NALEVANKO, Oliver. (2022) Švajčiarske mesto Lugano bude čoskoro oficiálne používať kryptomeny! (kryptomagazin.sk) [online] [cit. 24-12-2023] Dostupné z

Snahou adopcie kryptomien v tomto meste je využiť technológiu Bitcoin ako základ pre transformáciu mestského finančného systému. Vymeniť ju možno cez osvedčených sprostredkovateľov alebo burzy, a to bezhotovostne, s určitým časovým oneskorením.⁵

Ďalším variantom získania kryptomeny sú špeciálne bitcoinmaty, ktoré pomerne často ponúkajú iba nákup výmenou za fiat meny. V prípade Nemecka, Švajčiarska a Slovinska sa podmienky na používanie virtuálnych mien výrazne otvorili tým, že v týchto krajinách bola pri obchodovaní s kryptomenami zavedená nulová daň zo zisku. Slovenská republika v tomto ohľade nie je natoľko progresívna, napriek tomu od 1. januára 2024 bol zavedený tzv. časový test čo znamená, že po držaní kryptomeny viac ako 1 rok je konverzia na fiat menu alebo stablecoin zdaňovaná sadzbou len vo výške 7 %.⁶ Adopcia kryptomien má rastúcu tendenciu aj v populácii.⁷ Predmetný článok nemá za cieľ spochybňovať budúcnosť digitálnych mien, ktorá je podľa mienky autorov perspektívna vďaka vysokej dynamike rozvoja technológií a rýchlej adaptabilite. Kryptomeny sú stále na začiatku svojho vývoja a je ťažké predpovedať, či niekedy nájdú skutočnú mainstreamovú prítomnosť na svetových trhoch.⁸

Nespochybniteľnou výhodou kryptomien je ich „nadržnosť“ a flexibilita reagovať na akékoľvek regulácie. Najväčšie prednosti z pohľadu vlastníka kryptomeny sú ale zároveň najväčšou hrozbou z pohľadu dohľadových orgánov. „Potenciál kryptomien v rovine konaní *non lege artis* je nepopierateľný a oneskorené reflektovanie kompetentných orgánov ako aj zákonodarcu na uvedenú problematiku preto možno nesporne považovať za nedostatok.“⁹ Považujeme za potrebné poukázať na vybrané spôsoby uskutočňovania neobvyklých obchodných transakcií, čo evokuje potrebu výrazne zvýšiť transparentnosť a kontrolu nad subjektami, ktoré vykonávajú obchodné transakcie s kryptomenami. Cieľom príspevku je na empirických dátach poukázať na správne delikty páchané pri poskytovaní služieb v oblasti vykonávania zmenárenskej činnosti v Slovenskej republike.

<https://kryptomagazin.sk/svajciarske-mesto-lugano-bude-coskoro-oficialne-pouzivat-kryptomeny/>

⁵ PATZ, Helen. (2023). Swiss city Lugano accepts Bitcoin and Tether for municipal taxes. [online] [cit. 05-12-2023] Dostupné z: <https://cointelegraph.com/news/bitcoin-accepted-taxes-swiss-lugano>

⁶ Dovedy bolo daňové zaťaženie 26 % až 30 %. Pre porovnanie v Českej republike je aktuálne nezávisle od dĺžky investície daň zo zisku 15 %.

⁷ HOLUBICZKY, Vincent. *Bezpečnosť telekomunikačných a informačných technológií: vedecká monografia. 1. vydanie*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2023. ISBN 978-80-8054-987-9; IVANČÍK, Radoslav a Vladimír ANDRASSY. Insights into the development of the security concept. In: *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2023, Vol. 10, No. 4, pp. 26-39. ISSN 2345-0282.

⁸ UYDURAN, Burak. (2020). The Crypto Effect on Cross Border Transfers and Future Trends of Cryptocurrencies. In: *Financial Internet Quarterly* 2020. [online] [cit. 29-12-2023] Dostupné na internete: <<https://sciendo.com/article/10.2478/fiqf-2020-0024>>

⁹ MARR, Samuel a Boris SUCHOVSKÝ. Právno-aplikačné problémy zaisťovania kryptomien. *SAK Bulletin*. 5, 2023, s. 24-29. ISSN 1335-1079.

1 Virtuálne meny

„Virtuálnou menou sa rozumie digitálny nositeľ hodnoty, ktorý nie je vydaný ani garantovaný centrálnou bankou ani orgánom verejnej moci, nie je nevyhnutne naviazaný na zákonné platidlo, a ktorý nemá právny status meny ani peňazí, ale je akceptovaný niektorými fyzickými osobami alebo právnickými osobami ako nástroj výmeny, ktorý možno elektronicky prevádzať, uchovávať alebo s ním elektronicky obchodovať.“¹⁰ V kontexte uvedeného je kryptomena počítačovým údajom s objektívnou hospodárskou hodnotou s výrazným potenciálom ovplyvniť (ako pozitívne, tak negatívne) globálny finančný systém.¹¹

Aby bolo možné správne zmerať celosvetové uznanie kryptomien a určiť, či sú kryptomeny schopné poskytnúť lepšiu koncepciu medzinárodných prevodov finančných prostriedkov, je potrebné detailne analyzovať rôzne vlastnosti týchto virtuálnych aktív na základe volatility, rýchlosti transakcií, nákladov súvisiacich s prevodom, bezpečnosti a súkromia.¹²

Uvedené zrkadlia proaktívne iniciatívy Centrálnych bánk implementujúcich do svojho produktového portfólia „Central Bank Digital Currency“ (CBDC), čo je v podstate virtuálna mena emitovaná predmetnými entitami.¹³ CBDC sú doláre, eurá alebo libry v digitálnej podobe emitované štátnou autoritou, ktorá sa do istej miery podobá kryptomenám.¹⁴ Kým CBDC je pomerne dobre normatívne ukotvená, na normatívnej reglementácii štandardných virtuálnych mien sa názorové prúdy rozchádzajú. Lepšiu názorovú istotu by priniesli rozsiahle štúdie o ekonomických účinkoch Bitcoinu na dlhodobú výkonnosť fiat meny a porovnanie výsledkov s krajinami, ktoré začínajú prijímať štátom sponzorované kryptomeny.¹⁵

Nemožno poprieť zjavný spoločenský záujem o vytváranie priaznivejších podmienok na obchodovanie s kryptomenami. V apríli 2023 Európsky Parlament Rada (EÚ) schválili Nariadenie č. 2023/1114 o trhoch s kryptoaktívami MiCA,¹⁶ ktoré reguluje a zjednocuje pravidlá pri investovaní do kryptomien v európskych krajinách. Rozdielne právne prostredie v krajinách Európy obmedzovalo viaceré podnikateľské aktivity s kryptomenami, čo by sa touto novou reguláciou malo zmeniť. Vstúpením

¹⁰ Zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹¹ ČENTÉŠ, Jozef et al. *Trestný poriadok. Veľký komentár. 5. aktualizované vydanie*. Bratislava: Eurokódex, 2022, s. 337-338. ISBN 978-80-8155-109-3.

¹² BAKAR, Nashirah Abu and Sofian ROSBI (2017). High Volatility Detection Method Using Statistical Process Control for Cryptocurrency Exchange Rate: A Case Study of Bitcoin. [online] [cit. 11-12-2023]

¹³ NOVÁKOVÁ, Iveta. Súčasné anglicizmy v jazyku bezpečnosti a práva. In: *Tridsať rokov Slovenskej republiky (právno-bezpečnostné aspekty). Zborník príspevkov*. 1. vydanie. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2023, s. 196. ISBN 978-80-8293-001-9.

¹⁴ TKÁČ, Marián. *Čo je CBDC?* [online] [cit. 15-11-2023] Dostupné z: <https://okrypte.sk/co-je-cbdc/#%C4%8Co%20Je%20Cbdc?>

¹⁵ DeVRIES, Peter D. (2016). An Analysis of Cryptocurrency, Bitcoin, and the Future. *International Journal of Business Management and Commerce*, 1(2), p. 1-9. ISSN 2519-9048; IVANČÍK, Radoslav. 2012. Security from the View of Economy Theory. In: *Political Sciences*. 15(3), pp. 100-124. ISSN 1335-2741.

¹⁶ MiCA – z angl. Markets in Crypto Assets.

nariadenia MiCA do platnosti by sa mal poskytnúť jednotný regulačný rámec subjektom obchodujúcim s virtuálnou menou. Najdôležitejšie regulácie sa budú týkať hlavne subjektov, ktoré emitujú a obchodujú s krypto – aktívami.¹⁷ Tieto subjekty budú povinné dodržiavať zvýšenú transparentnosť, zverejňovať dokumenty autorizácie či dohľad nad transakciami. Na základe nariadenia bude povinné prehľadnejšie a jasnejšie zverejňovanie všetkých dôležitých informácií o rizikách, nákladoch či poplatkoch spojených s ich prevádzkou.

Technológia blockchain priniesla inovatívny spôsob výmeny a evidovania informácií o transakciách prostredníctvom databázy, ktorá využíva funkciu umožňujúcu uchovávať „záznamy o transakciách, chránené proti externým a interným zásahom“.¹⁸ Vzhľadom na schopnosť technológie blockchain ukladať registrácie finančných transakcií bez možnosti ich dodatočnej modifikácie, vytvorila priestor na bezpečné fungovanie kryptomeny bez zasahovania centrálnou autoritou.¹⁹

2 Neobvyklé obchodné operácie s kryptomenami

Charakter kryptomien jednoznačne predurčuje páchanie trestnej činnosti súvisiacej s kryptom prevažne v on-line priestore. Zneužívanie kryptomeny sa preto zvykne vyskytovať v spojitosti s finančnými transakciami napríklad pri výkupnom v spojitosti s kybernetickými útokmi, pri legalizácii príjmov z trestnej činnosti či financovaní terorizmu.²⁰

2.1 Regulácia kapitálového trhu s kryptomenami

Ako ďalší príklad zneužívania kryptomeny na spoločensky nežiadúcu činnosť uvádzame nedostatočnú reguláciu burzy kryptomien, ktorá nechráni investorov na úrovni porovnateľnej so zákonom o cenných papieroch. Kryptoburza Kraken patrí medzi TOP 5 kryptobúrz na svete. V novembri 2023 bola obvinená z nedostatočnej internej kontroly a nedostatočného vedenia záznamov, čo sa čiastočne prejavilo v miešaní peňazí zákazníkov s vlastnými prostriedkami a platení prevádzkových nákladov priamo z prostriedkov zákazníkov.²¹

Významnou udalosťou v kontexte abstraktom anticipovaného obsahového zamerania predmetného príspevku je rok 2022 a novembrový bankrot kryptomenovej burzy FTX. Kolaps spôsobil, že pre ľudí nebolo bezpečné držať svoje úspory v krypto

¹⁷ Vráťane tokenov referenčných aktív a tokenov elektronických peňazí.

¹⁸ ŠANTA, J. a I. ŠANTA. K niektorým legislatívnym a ekonomickým aspektom virtuálnych mien v legislatíve Európskej únie a Slovenskej republiky. *Justičná revue*. 2022, 74, č. 2, s. 164–179.

¹⁹ BONSÓN, Enrique and Michaela BEDNÁROVÁ. (2019). Blockchain and its implications for accounting and auditing, *Meditari Accountancy Research*. 27(5), p. 725-740. ISSN 2049-372X.

²⁰ KETHINENI, Sessa and Ying CAO. (2019). The Rise in Popularity of Cryptocurrency and Associated Criminal Activity. *International Criminal Justice Review*. 30(3), p. 325-344. ISSN 1057-5677.

²¹ STEMPEL, Jonathan. (2023). US SEC sues Kraken crypto exchange over failure to register [online] [cit. 15-11-2023] Dostupné z: <https://www.reuters.com/business/finance/us-sec-sues-kraken-operating-crypto-trading-platform-without-registering-2023-11-20/>

banke, čo zanechalo mnohých zákazníkov a investorov v strate miliardy dolárov.²² Z ekonomického ako aj právneho hľadiska je významné, že táto banka vykonávala širokospektrálne portfólio operácií.²³ Osobitne možno zmieniť investičné operácie prostredníctvom sofistikovaných štruktúr do projektov, ktorých hodnota v určitom časovom reťazci od investovania značne klesla, dôsledkom čoho sa ocitli finančné prostriedky klientov v ohrození. Dôvodnou reakciou na uvedené, bolo spustenie masívneho predaja kryptomien vydaných FTX burzou prostredníctvom burzového giganta Binance.

Tento signál determinoval početné výbery financií klientmi FTX. FTX, podobne ako všetky finančné domy, disponovala len určitou limitovanou, okamžite vyplatiteľnou sumou finančných prostriedkov. V prípade masívnych výberov uvedené logicky presahuje okamžité spôsobilosti finančného subjektu. Glosovaný dej *in fine* viedol k bankrotu FTX a s tým súvisiacim negatívnym prejavom sa v sfére volatility krypta, ktorého cena výrazne klesla.²⁴ Zvýrazňujeme poklesy hodnôt Bitcoinu; zvlášť porušenými sa stali centralizované krypto tokeny so sprítomneným subjektívnym prvkom ľudského rozhodovania. Federálny súd USA 28. marca 2024 rozhodol o vine zakladateľa platformy FTX Sama Bankman-Frieda z jej krachu a odsúdil ho na 25 rokov odňatia slobody. Sam Bankman-Fried je jedným z mála, ktorý v doterajšej histórii nesie priamu zodpovednosť za krypto podvod.²⁵

Tu sa však vynára otázka z hľadiska *de lege ferenda* prijať adekvátne legislatívne opatrenia na predchádzanie uvedeným prípadom. Osobitne potrebným je podľa nášho názoru sprísnenie kontrolnej činnosti smerom ku kryptoburzám a podmienkam ich vzniku a prevádzkovania. Tieto sú podľa nás nedostatočne transparentné. Tu ako príklad zvýrazňujeme „ozdravnú“ renesanciu v bankovom sektore po roku 2008, ktorý je v súčasnosti podstatne na vyššej úrovni. Nežiaduce reputačné dopady na kryptomeny²⁶ pramenili z porušenia zákona o kapitálových trhoch a podvodných konaní Ton Kwana z Južnej Kórey. Menovaný je obvinený za tokenový kolaps terraUSD a luna z mája 2022 v objeme 40 miliárd dolárov. V dôsledku skrývania sa menovaného, vydal na jeho osobu Interpol v septembri daného roku medzinárodný zatýkací rozkaz.

²² SHUKLA, Sidhartha and Emily NICOLE. (2022). A Hedge Fund hit by FTX Colla pse Defaults on \$36 m of debt *The busine time*. [online] [cit. 21-07-2023] Dostupné z: <https://www.businesstimes.com.sg/companies-markets/hedge-fund-hit-ftx-collapse-defaults-us36m-debt>

²³ Kritické sa stali predovšetkým operácie rizikového charakteru.

²⁴ Million on Debt IN *Bloomberg*. [online] [cit. 24-02-2023] Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-12-06/crypto-fund-orthogonaldefaults-on-36-million-debt-as-ftx-contagionspreads> FTX opposes new bankruptcy investigation as it probes Bankman-Fried

²⁵ APOLEN, Peter. (2024), Zápis do dejín krypto podvodov. *Forbes* [online] [cit. 21-07-2023] Dostupné z: <https://www.forbes.sk/zapis-do-dejin-krypto-podvodov-zakladatel-burzy-ftx-dostal-25-rokov-vazenia/>

²⁶ Uvedeným replikujeme potrebu sprísnenia normatívnej reglementácie krypta.

2.2 Právna regulácia pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a pred financovaním terorizmu

Práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri predchádzaní a odhaľovaní legalizácie príjmov z trestnej činnosti (legalizácia), financovania terorizmu (FT) a financovaniu šírenia zbraní hromadného ničenia²⁷ (FP) sú v štátoch upravované osobitnými zákonmi, konkrétne v Slovenskej republike takzvaným Anti – Money Laundering zákonom (AML). Tento ponúka v ustanovení § 2 ods. 1 písm. a) až d) vyčerpávajúcu legálnu definíciu, na ktorú pre podrobnejšie oboznámenia sa s glosovanou problematikou odkazujeme.

Nie je našim cieľom právnym jazykom citovať právne normy a preto vo väzbe na problematiku legalizácie pripájame nám imanentné praktické priblíženie a uvádzame, že ilegálnym príjmom je potrebné rozumieť prospech v ekonomickej sfére determinovaný spáchanou alebo páchanou trestnou činnosťou, pričom esenciálnou zložkou príjmu je vlastníctvo v podobe majetku (vrátane veci).²⁸

Pri legalizácii je výrazným rysom snaha páchatel'a zatajiť existenciu príjmu, zakryť jeho pôvod a to rôznymi konaniami. Zjednodušene možno povedať, že ide o viac alebo menej sofistikované kamuflovanie pôvodu príjmu s cieľom aby tento navonok pôsobil ako získaný zákonne. Demonštratívne možno spomenúť zatajovanie a ukrývanie vecí použitých na trestnú činnosť, vrátane ich prípadného zmarenia pri výzve na ich vydanie na účely trestného konania ako aj prepadnutia a/alebo zhabania. Skutkové podstaty trestného činu Legalizácie príjmu z trestnej činnosti vo väčšine Európskych krajín používajú zákonné znaky ako napríklad uschováva, ukrýva, drží, uschováva, spotrebuje, premiestni, prevezie, dovezie, požičia a pod.

Komentovaním § 2 AML zákona uvádzame, že pod legalizáciou je potrebné rozumieť konania spočívajúce v zmene majetkovej povahy s vedomím, že majetok pochádza z trestnej činnosti alebo účasti na nej, motivované jeho utajením alebo zakrytím, čo do jeho ilegálneho pôvodu včítane eventuality v podobe napomáhania osobe, spoločne páchajúcej trestnú činnosť vyhnúť sa prípadným trestným konsekvenciám. Opomínať nemožno ani utajenie alebo zakrytie majetkového pôvodu s vedomím, že tento je ilegálny; prípadne jeho nadobudnutí alebo akomkoľvek užívaní s takýmto vedomím. Za legalizáciu je potrebné považovať aj akékoľvek vyššie popísané konania spáchané vo forme spolčenia, podnecovania, navádzania, napomáhania ako aj v štádiu pokusu.

Ďalším výrazným aspektom je financovanie terorizmu o ktorom pojednáva § 3 AML zákona. Vo väzbe na predmetné ustanovenie uvádzame, že trestným je zhromažďovanie alebo poskytovanie vecí, financií alebo akýchkoľvek iných prostriedkov páchatel'om terorizmu, takejto skupine, alebo členovi teroristickej skupiny, prípadne za účelom spáchanie niektorého z, „balíčka“ teroristických trestných činov. V relácii k výkladu relevantných pojmových znakov vymedzujeme priame poskytovanie vecí, financií alebo iných prostriedkov priamo k rukám páchatel'a niektorého z trestných činov terorizmu. Nepriamym poskytovaním je zase potrebné rozumieť vykonávanie

²⁷ Šírenie zbraní hromadného ničenia tzv. proliferácia.

²⁸ Dohovor publikovaný pod č. 109/2002 Z. z. a č. 76/2004 Z. z. o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti.

vyššie popísaných činností nepriamo, napríklad za využitia nadácií, maskujúc tak reálny účel.

Keďže zákonodarca predikuje okrem financií a vecí aj iné prostriedky, tak týmito je potrebné rozumieť napríklad poskytnutie potravinovej pomoci, ubytovania a pod. *In fine* pre detailnejšie oboznámenie sa s problematikou terorizmu poukazujeme okrem iného, osobitne na Dodatokový protokol k Dohovoru Rady Európy o predchádzaní terorizmu z 22. októbra 2015 známy tiež ako CETS 217 a Smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/541 z 15. marca 2017 o boji proti terorizmu, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/475/SVV a mení rozhodnutie Rady 2005/671/SVV (Ú. v. EÚ L 88, 31. 3. 2017) zákonom č.297/2008.

2.3 Vymedzenie pojmu neobvyklé obchodné operácie

Pre účely predmetného príspevku je nutné ozrejmiť obsah pojmu neobvyklá obchodná operácia (NOO), ktorou budeme v zmysle AML zákona rozumieť úkon, ktorý nasvedčuje tomu, že jeho vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo financovaniu terorizmu alebo proliferácie. Vzhľadom na rôznorodé možnosti prevedenia, sa znaky NOO nedajú jednoznačne definovať a preto sú v zákone uvedené opisným spôsobom. Predpokladané sú napríklad transakcie s nezvyčajne vysokým objemom finančných prostriedkov,²⁹ ktoré zjavne vybočujú z bežného rámca alebo povahy určitého druhu obchodu, resp. nemajú žiaden zrejmy ekonomický účel alebo zrejmy zákonný účel.

Ďalším príznakom NOO je odmietanie klienta identifikovať sa alebo poskytnúť údaje potrebné na vykonanie starostlivosti povinnou osobou. Podobne negatívne je vyhodnocované odmietanie poskytnúť informácie o pripravovanom obchode alebo snaha o poskytnutie čo najmenej informácií alebo poskytnutie takých informácií, ktoré môže povinná osoba veľmi ťažko alebo len s veľkými nákladmi preveriť. Predchádzanie a odhaľovanie legalizácie príjmov z trestnej činnosti, financovania terorizmu a financovania šírenia zbraní hromadného ničenia (AML/FT/FP) je záujem štátu a teda je riadený na štátnej úrovni. Za týmto účelom je zriadená centrálna národná jednotka s názvom *Finančná spravodajská jednotka* (FSJ), ktorá predstavuje nezávislú autoritu zodpovednú za prijímanie a analýzu informácií o neobvyklých transakciách a iných informácií relevantných z hľadiska AML/FT/FP.

Ohlasovacia povinnosť voči FSJ sa vzťahuje aj na podozrenia z predikatívnych trestných činov, ktoré FSJ odstupuje podľa vecnej príslušnosti orgánom činným v trestnom konaní. Medzi hlavné úlohy FSJ patrí prijímať a spracovávať hlásenia o NOO od širokého spektra povinných osôb určených v AML zákone a vykonávanie dohľadu nad povinnými osobami v oblasti dodržiavania povinností podľa AML zákona.

²⁹ Nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov pri uzatváraní obchodného vzťahu nie je zákonom exaktne stanovený. § 10 ods. 2 AML zákona určuje limit pri vykonaní príležitostného obchodu mimo obchodného vzťahu v hodnote najmenej 15 000 eur a pri vykonaní príležitostného obchodu mimo obchodného vzťahu v hotovosti najmenej 10 000 eur. Na základe právoplatného rozhodnutia vydaného FSJ sa aplikačnou praxou ustálila hranica NOO pri uzatvorení obchodného vzťahu formou zmluvy o kúpe a predaji kryptomeny v porovnateľnej výške. Limit je stanovený nezávisle od toho, či sa jedná o obchodný vzťah alebo príležitostný obchod a ani nezáleží na tom, či je obchod vykonaný jednotlivo alebo ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené.

Povinná osoba je okrem nahlasovania podozrenia z NOO povinná písomne vypracovať a aktualizovať program vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii a financovaniu terorizmu s ohľadom na vlastnú organizačnú štruktúru a predmet činnosti.³⁰

V priebehu roku 2022 prijala FSJ od povinných osôb spolu 2 185 hlásení o NOO, pri ktorých celková hodnota transakcií predstavovala sumu viac ako 1 160 miliónov EUR, z ktorých 60 bolo pri poskytovaní služieb v oblasti virtuálnych aktivít.³¹ V kontexte predmetného príspevku sa v zúženom význame povinnou osobou rozumie právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať zmenárenskú činnosť.

3 Prípadová štúdia z policajnej praxe

Ako výskumná metóda empirickej časti príspevku bola zvolená analýza kvantitatívnych údajov čerpaných z právoplatného rozhodnutia v rámci správneho konania realizovaného FSJ zo dňa 12. 7. 2023. Predmetom empirickej časti príspevku je prípadová štúdia správneho deliktu spáchaného vybraným konkrétnym poskytovateľom služieb v oblasti vykonávania zmenárskej činnosti virtuálnej meny v Slovenskej republike. *„Poskytovateľom služieb zmenárne virtuálnej meny je osoba, ktorá v rámci svojej podnikateľskej činnosti ponúka alebo vykonáva obchody s virtuálnou menou, ktorých predmetom je nákup virtuálnej meny za eurá alebo cudziu menu alebo predaj virtuálnej meny za eurá alebo cudziu menu.“*³² *„Zmenárne kryptomien predstavujú uzly, cez ktoré sú virtuálne meny distribuované, slúžia na vloženie hotovosti do systému, výber hotovosti zo systému, alebo na prevod.“*³³

Použitá dáta sme extrahovali z právoplatného rozhodnutia o uložení sankcie voči právnickej osobe poskytujúcej služby zmenárne virtuálnej meny, pri ktorej bolo postupom podľa Správneho poriadku preukázateľne dokázané a právoplatne rozhodnuté, že išlo o správny delikt spáchaný pri konverzii finančných prostriedkov. Počas kontrolovaného obdobia od 1. 11. 2020 do 28. 2. 2022 boli sledovaným poskytovateľom zmenárenských služieb poskytnuté opakované konverzie medzi virtuálnymi menami a eurom v celkovej hodnote takmer 15 miliónov eur, pri ktorých boli prítomné znaky napomáhania pri zakrývaní majetkového pôvodu. Pri zmenárenských transakciách neboli rešpektované a dodržiavané zákonom ustanovené povinnosti poskytovateľa, ktoré vyplývajú z poskytovaných služieb.

„Podnikateľovi za nesplnenie alebo porušenie niektorej z povinností ustanovených týmto zákonom môže FSJ udeliť pokutu do výšky dvojnásobku neoprávneného prospechu, ak je možné takýto neoprávnený prospech určiť, alebo

³⁰ Zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

³¹ Finančná spravodajská jednotka. Výročná správa 2022. [online] [cit. 05-12-2023] Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/swift_data/source/policia/fsj/VS_2022.pdf>

³² Zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

³³ UJVARY, Kristián a Jana KUČTOVÁ (2019). Špecifiká objasňovania finančných transakcií v súvislosti s bitcoinom. In: *Aktuálne výzvy kybernetickej bezpečnosti v podmienkach bezpečnostných zložiek*. Bratislava: Akadémia PZ, s. 185-195. ISBN 978-80-8054-819-3.

do výšky 1 000 000 eur, podľa toho, ktorá z týchto hodnôt je vyššia.³⁴ Pri určovaní výšky pokuty FSJ prihliada na závažnosť, dĺžku trvania protiprávneho konania a jeho následky, ak ich možno určiť, úroveň súčinnosti poskytnutej povinnou osobou pri kontrole, veľkosť a povahu podnikateľskej činnosti povinnej osoby a opakované neplnenie alebo porušovanie povinností ustanovených týmto zákonom alebo na jeho základe.

V prípade nami sledovaného subjektu poskytujúceho zmenárenské služby bolo vyhodnotených 112 transakcií,³⁵ pri ktorých nebola vykonaná zvýšená starostlivosť o klienta a nevenovala osobitnú pozornosť každému riziku legalizácie príjmov z trestnej činnosti alebo financovania terorizmu napriek tomu, že sa jednalo o investorov zo zahraničia, ktorí požadovali vysoké konverzie. Podľa § 10 ods. 2 písm. b) AML zákona, pri vykonaní obchodov, ktorých hodnota dosiahla najmenej 15 000 Eur, pričom nezáleží na tom, či bol obchod vykonaný jednotlivo, alebo ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré boli alebo mohli byť navzájom prepojené, je povinná vykonať zvýšenú starostlivosť.

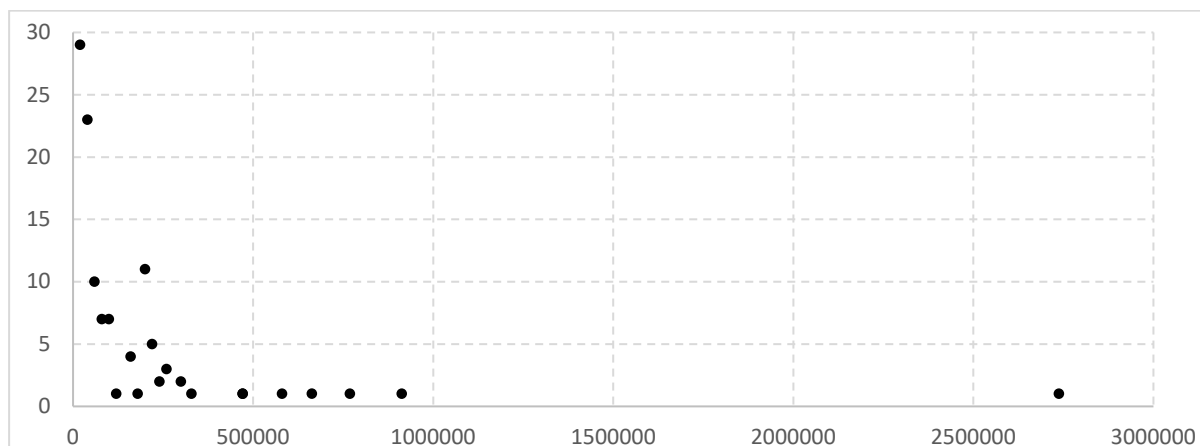
Konkrétnu predstavu o výške a počte opakovaní NOO realizovaných sledovaným subjektom na území Slovenskej republiky sa nachádza na bodovom grafe č. 1. Na vodorovnej osi grafu č. 1 je rozlišovaná výška konvertovanej sumy pri jednej konverzii uvádzaná v eurách, na zvislej osi počet opakovaných konverzií v danej hodnote. Graf č. 1 konkretizuje rozloženie sledovaných 112 konverzií, pri ktorých nebola zrealizovaná osobitná pozornosť venovaná každému riziku legalizácie príjmov z trestnej činnosti alebo financovania terorizmu podľa výšky transakcie a početnosti, pričom každá jednotlivá konverzia prekročila limit stanovený AML zákonom. Konkrétne prvý údajový bod zobrazuje 29 konverzií s výškou medzi 15 000 Eur a 20 000 Eur, druhý údajový bod 23 konverzií s hodnotami medzi 20 000 Eur a 40 000 Eur atď. Krok narastania výšky konverzie je na grafe č. 1 do hodnoty 260 000 Eur po 20 000 Eur. Konverzie s vyššími hodnotami, na grafe posledných sedem údajových bodov vpravo, boli jednorazové a ich hodnota sa dá odhadovať priamo z vodorovnej škály. Hoci najčastejšie sa opakovali konverzie s hodnotami medzi 20 000 a 30 000 Eur, a to v desiatkach výskytov, opakovali sa aj konverzie vo vysokých hodnotách cca 60 000 Eur a 200 000 Eur.

Znepokojivo treba vnímať úspešnosť realizácie práve týchto vysokých jednorazových konverzií bez zvýšenej starostlivosti o klienta a bez venovania osobitnej pozornosti riziku legalizácie príjmov z trestnej činnosti alebo financovania terorizmu s hodnotami presahujúcimi 500 000 Eur, čo vygradovalo po neuveriteľných³⁶ 2 737 996 Eur.

³⁴ Zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

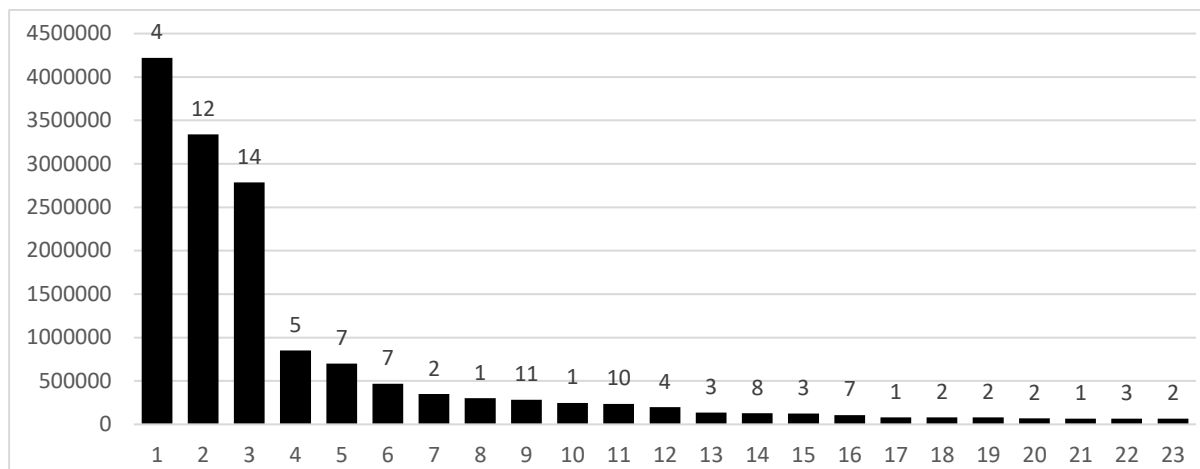
³⁵ V porovnaní s počtom oficiálnych hlásení FSJ pri poskytovaní služieb v oblasti virtuálnych aktivít za celý rok 2022, sledovaný subjekt zrealizoval takmer dvojnásobne viac sporných konverzií, ako bolo korektne nahlásených FSJ celoslovensky.

³⁶ Posledný osamotený údajový bod ležiaci pri vodorovnej osi v pravej časti.

Graf 1 Výška a frekvencia neobvyklých operácií poskytnutých sledovaným subjektom

Zdroj: Vlastné spracovanie z údajov rozhodnutia č. PPZ-FSJ2-9-020/2022-KPO

Ako bolo spomenuté v teoretickej časti, rizikovo sa nesmú vnímať len obchody vykonané jednotlivo ale aj viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené. Jedným zo znakov vzájomného prepojenia je vykonanie konverzie jedným a tým istým klientom opakovane ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, na zobrazenie čoho sme zostrojili grafe č. 2.

Graf 2 Celková hodnota konvertovanej hodnoty poskytnutá jednotlivým klientom

Zdroj: Vlastné spracovanie z údajov rozhodnutia č. PPZ-FSJ2-9-020/2022-KPO

Na vodorovnej osi grafu č. 2 sú číselné kódy klientov zmenárne, ktorí realizovali neobvyklé obchodné operácie, t. j. 23 osôb, ktorí dohromady vykonali všetkých sledovaných 112 konverzií so znakmi NOO. Klienti zmenárne sú usporiadaní zostupne zľava doprava podľa celkovej hodnoty konvertovanej meny, ktorá mohla pozostávať z viacerých na seba nadväzujúcich obchodov prepojených cez jedného investora. Na zvislej osi sa nachádza celková výška konvertovanej sumy jednotlivého klienta uskutočňovaná obvykle viacerými transakciami. Čísla nad stĺpcami vyjadrujú počet konverzií realizovaných daným klientom. Zo zobrazenia finančných transakcií je viditeľné, že neobvyklí klienti sledovaného subjektu uskutočnili jednu konverziu pomerne zriedkavo (štyri krát).

Z grafického zobrazenia výšky sumy všetkých konverzií jednotlivých klientov jednoznačne poukazuje na bezproblémové umožnenie nielen jednorazových vysokých konverzií, ale aj opakované konverzie jedným klientom bez vykonania zvýšenej starostlivosti o tohto klienta.

Na zvýšenie dôrazu výšky konverzie uvádzame tabuľku č. 1, v ktorej sú exaktne spočítané násobky limitu 15 000 Eur.

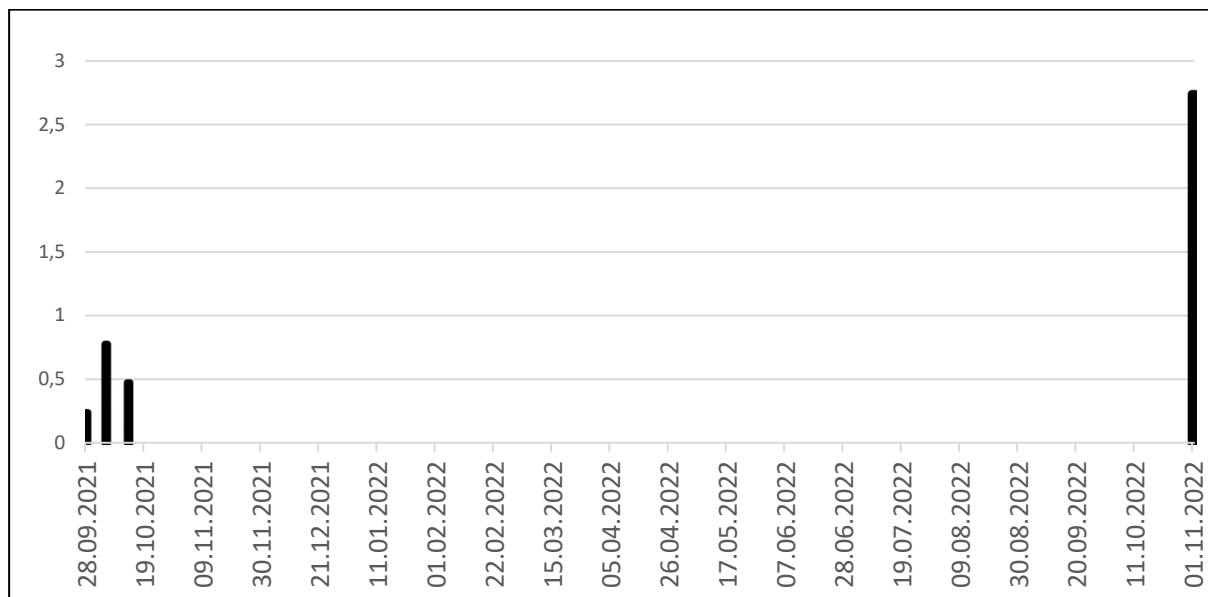
Tabuľka 1: Miera prekročenia hodnoty 15 000 eur jednotlivými klientami

Poradové číslo	Násobok
1	281,2
2	222,7
3	185,8
4	56,7
5	46,7
6	31,1
...	'''
22	4,4
23	4,3

Zdroj: Vlastné spracovanie z údajov rozhodnutia č. PPZ-FSJ2-9-020/2022-KPO

Detailnejší pohľad na priebeh viacerých na seba nadväzujúcich obchodov vykonaných jedným klientom potvrdzuje dôvodnosť podozrenia s existencie prepojenia na AML/FT/FP, zobrazené na grafoch č 3 až č. 7 so selekciou len pre vybraných troch klientoch s realizovanými konverziami v najvyšších hodnotách, na grafe č. 2 umiestnení ako prví traja vľavo, na vodorovnej osi označení ako 1, 2 a 3.

Graf 3 Časový priebeh a výška konverzií klienta č. 1

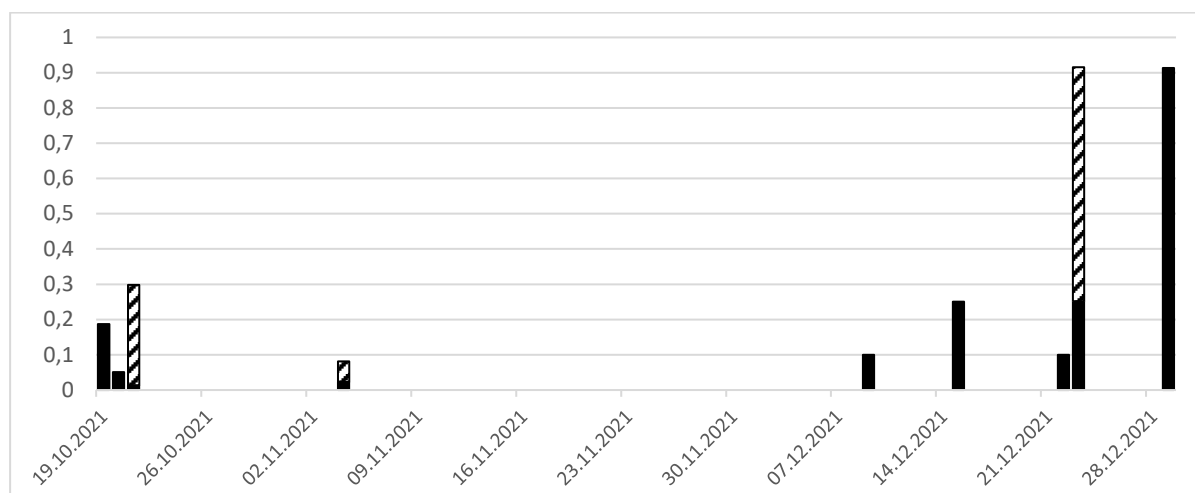
Zdroj: Vlastné spracovanie z údajov rozhodnutia č. PPZ-FSJ2-9-020/2022-KPO

Aby sme mohli poukázať na časové súvislosti, vodorovná časová os má rozstup intervalov s rozlíšením 21 dní. Voľba časového rozostupu na vodorovnej vychádza z dĺžky intervalu, ktorý uplynul medzi prvou a poslednou konverziou sledovaného klienta s účtom vedeným na Cypre. Zvislá os indikuje výšku konverzie v miliónoch Eur. Z časového rozloženia na grafe č. 3 je zreteľné, že pri sledovaných transakciách investora absentuje časová pravidelnosť. Na konaní klienta je indícia znakov taktizovania, pri ktorom sa počiatočné tri konverzie kryptomeny na Euro mohli realizovať za účelom preskúmania „spoľahlivosti“ poskytnutia služieb.

Prvé konverzie sa uskutočnili s „menšími“ čiastkami v hodnote niekoľko stotisíc Eur s pomerne krátkymi časovými odstupmi v trvaní niekoľkých dní. Posledná štvrtá výmena sa zrealizovala po viac ako rok trvajúcej prestávke (cca 13 mesiacov), kedy bola uskutočnená obrovská jednorazová konverzia vo výške takmer tri milióny Eur, a to len jediným obchodom. Predmetná transakcia bola na základe skutočností dohľadaná aj po období vykonávanej kontroly, kedy ešte nebolo vydané rozhodnutie o správnom konaní a povinný subjekt poskytujúci zmenárenské služby pokračoval vo svojej činnosti. Klient podstúpil obrovské riziko, keď jednorazovou konverziou mnohonásobne prevýšil limit obvyklej operácie a mala mu byť podľa Programu vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii a financovaniu terorizmu účinného v čase vykonania obchodu venovaná okrem základnej starostlivosti³⁷ aj zvýšenú starostlivosť primeraná ML/FT riziku, čo sa žiaľ v danom prípade nestalo. Trasovanie transakcií nedokáže odhaľovať prítomnosť prepojenia investorov, kým priamo medzi nimi nenastane hoci len jedna finančná operácia. Z vyššie uvedeného vyplýva, že sledovaný klient si „spoľahlivosť“ poskytovateľa zmenárenských služieb môže priebežne kontrolovať prostredníctvom iného klienta, ktorý by mu mohol napomáhať.

Veľmi podobná taktika s opatrnejším prevedením bola realizovaná pri druhom klientovi s účtom vedeným vo Švajčiarsku, ktorého rozloženie konverzií uvádzame na grafe č. 4.

Graf 4 Časový priebeh a výška konverzií klienta č. 2

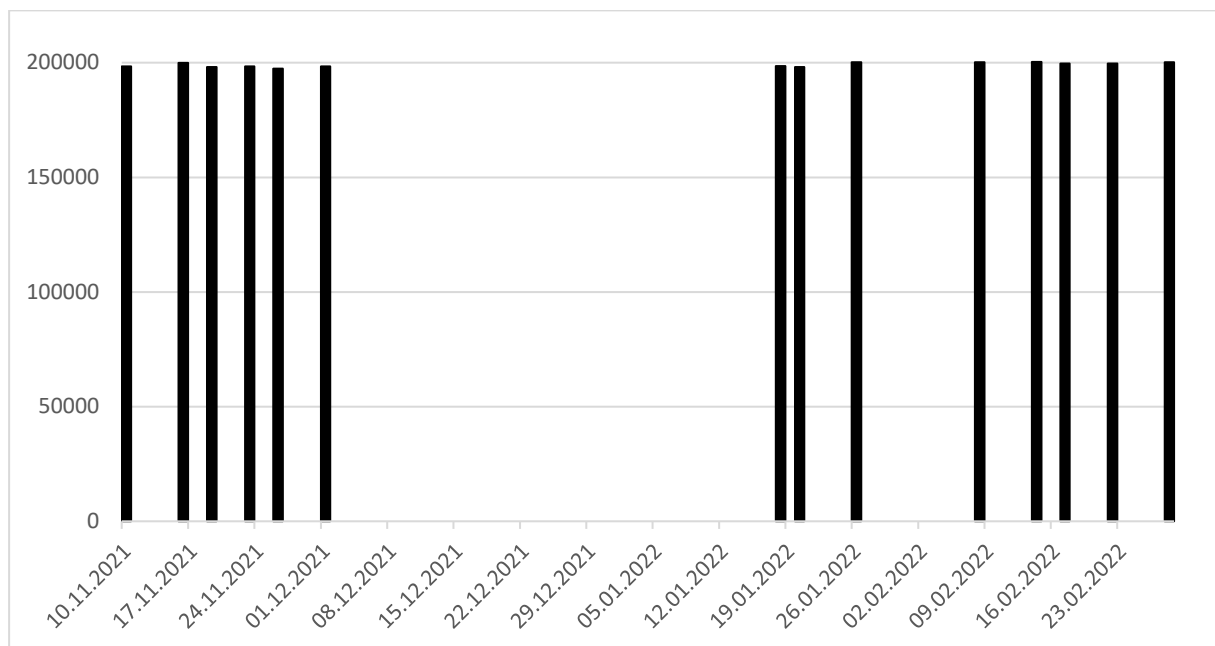
Zdroj: Vlastné spracovanie z údajov rozhodnutia č. PPZ-FSJ2-9-020/2022-KPO

³⁷ Základnou starostlivosťou sa rozumie identifikácia klienta, t. j. zistenie a overenie druhu a čísla dokladu totožnosti fyzickej osoby a v závislosti od ML/FT rizika zistenie pôvodu finančných prostriedkov lebo kryptomien pri obchodoch.

Časový interval medzi prvou a poslednou konverziou tohto klienta je kratší, preto môže byť mierka na vodorovnej osi detailnejšia s rozlíšením 7 dní. Celkové trvanie pozorovaného obdobia bolo menej ako tri mesiace, avšak počas neho bolo týmto klientom zopakovaných dvanásť transakcií, pritom tri krát sa za jeden deň uskutočnili až dve konverzie. Prvá konverzia v daný deň je zobrazená spodnejšou vrstvou skladania stĺpcov s čiernou výplňou, druhá konverzia má výplň vzorkou s pruhmi a tvorí vrchnejšiu vrstvu skladania. Príznačná je opatrnosť klienta č. 2 pred realizáciou väčšej konverzie. Pravidelnosť transakcií možno registrovať v tom, že konverzii s väčšou hodnotou predchádzali konverzie s nižšou hodnotou v daný deň alebo s predstihom niekoľkých dní.

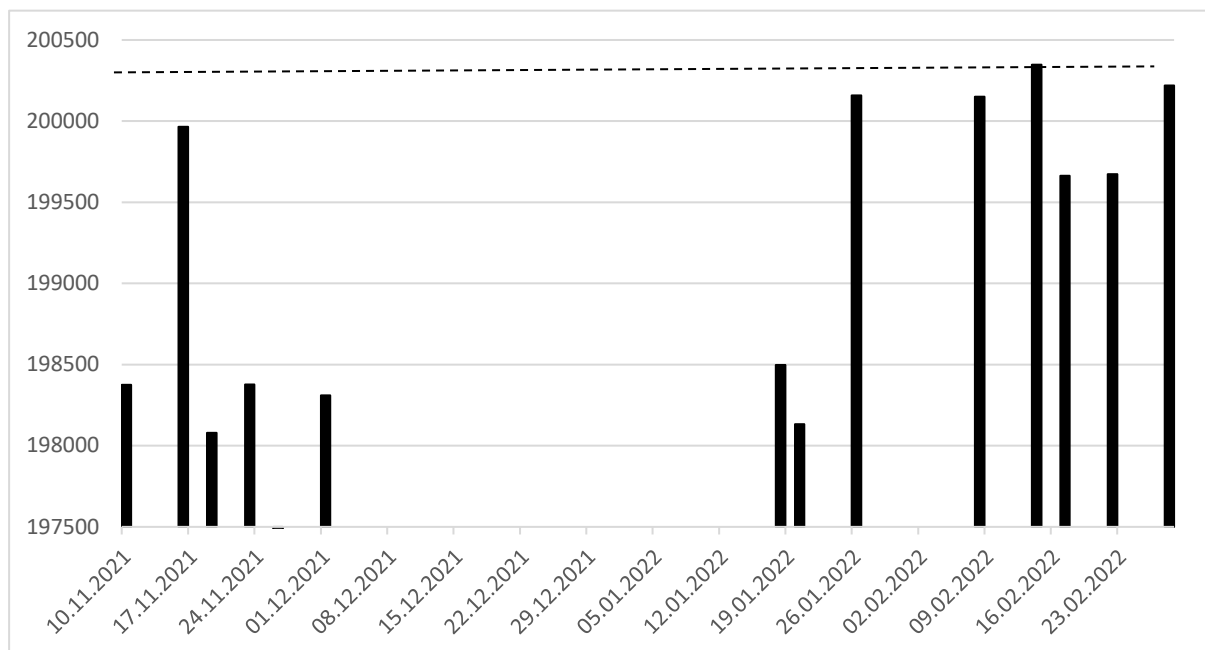
Mierne odlišné rozloženie zmenárenských služieb poskytnutých klientovi č. 3, ktorého účet bol vedený v Hong Kongu a je zobrazené na grafe č. 5.

Graf 5 Časový priebeh a výška konverzií klienta č. 3

Zdroj: Vlastné spracovanie z údajov rozhodnutia č. PPZ-FSJ2-9-020/2022-KPO

Na vodorovnej osi je sledované obdobie cca 4 mesiacov s mierkou presnosti kroku 7 dní. Pravidelnosť v čase v tomto prípade zrejme nie je, jednalo sa o pomerne rýchly sled jednorazových konverzií s veľmi podobnými hodnotami blízky mi hodnote 200 000 Eur. Na presnejšie rozlíšenie konvertovanej hodnoty, ktorá na grafe č. 5 zdanlivo vyzerá rovnako, sme na grafe č. 6 posunuli minimálnu hodnotu zobrazenia z 0 Eur na 197 500 Eur, kde už je rozlíšiteľné kolísanie konvertovanej sumy.

Graf 6 Časový priebeh a detail výšky konverzií klienta č. 3

Zdroj: Vlastné spracovanie z údajov rozhodnutia č. PPZ-FSJ2-9-020/2022-KPO

Všetky konverzované sumy boli blízke hodnote 200 000 Eur (hodnota zvýraznená prerušovanou vodorovnou úsečkou), avšak posunom minimálnej hodnoty sú rozlíšiteľné mierne rozdiely na intervale <198309,61, 200348,49>.

Záver a diskusia

Možnosťou výmeny virtuálnej meny na rôznych sieťach, prostredníctvom decentralizovaných búrz a prostredníctvom nedostatočne kontrolovaných poskytovateľov zmenárenských služieb sa na finančnom trhu vynára nová, pre celý svet doteraz nezmapovaná hrozba. Poskytovanie služieb s kryptoaktívami začne byť na Slovensku a v Európskej únii regulované od 30. decembra 2024, kedy začne platiť nariadenie o trhoch s kryptoaktívami Mica. Dovtedy kombinácia nedostatočnej regulácie a kontroly v spojení s prirodzenými črtami virtuálnych mien, ako sú napríklad vyššia miera anonymity investorov, či možnosť využívania technologických prostriedkov spôsobujú, že pre teroristické skupiny, alebo pre páchatel'ov trestnej činnosti sú virtuálne meny nástrojom na presúvanie finančných prostriedkov do finančného systému EÚ, resp. na zakrývanie ich pôvodu v trestnom čine.

Účinnejším nástrojom na odhaľovanie neobvyklých obchodných operácií by sa mohla javiť zodpovedná participácia poskytovateľa služby zmenárne virtuálnej meny. Štúdiou konkretizujeme nedodržiavanie legislatívnych pravidiel povinnou osobou, profesionálnym poskytovateľom zmenárenských služieb medzi virtuálnou menou a fiat menami, opakovaným uprednostňovaním otvorenej obchodnej politiky aj pre neobvyklé obchodné operácie pred AML politikou.

Za kontrolované obdobie od 1. 11. 2020 do 28. 2. 2022 sprostredkoval 112 obchodov zmenárenskej služby, z ktorých každý jeden niesol znaky vyžadujúce si identifikáciu klienta zistením a overením druhu a čísla dokladu totožnosti tejto fyzickej osoby. Navyše zvýšené riziko legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania

terorizmu pri sledovaných obchodoch spočívalo v realizácii tzv. nepriamych obchodov, pri ktorých klient nemusí byť fyzicky prítomný, z čoho vyplýva zhoršenie podmienok na vykonanie niektorých bezpečnostných opatrení. Nakoľko sa vo všetkých sledovaných prípadoch jednalo o zahraničných klientov, ich priama fyzická identifikácia nebola realizovaná a *v rámci vykonanej kontroly ani nebol preukázaný primeraný rozsah starostlivosti*.³⁸

Vyššie riziko legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovanie terorizmu pri konverzii kryptomeny na fiat meny spočíva z podstaty kryptomien, ktoré sú založené na použití nových technologických postupov, ktoré podporujú zachovanie anonymity klienta. Za daných okolností povinná osoba mala prijať náležité opatrenia, aby zabránila ich použitiu na ľubovoľný účel, vrátane legalizácie a financovanie terorizmu, čím sa podľa § 33 ods. 1. AML zákona dopúšťala súbehu správnych deliktov. Nahlásenie klienta a jeho následné vyhodnotenie na FSJ je len počiatočnou vstupnou bránou celého vyšetrovacieho procesu, ktorý by mal rýchlo a efektívne nastúpiť hneď potom, ako vznikne podozrenie, že predmetné virtuálne aktíva by mohli súvisieť s trestnou činnosťou.

Pri nami vyselektovaných troch konkrétnych klientoch sme poukázali na realitu praxe, kde im bolo poskytnutá bezproblémová séria na seba naväzujúcich NOO s nespochybniteľným prepojením v osobe klienta, aby tak obchody každého z nich celkovo presiahli hodnoty viac ako 2,5 miliónové Eur.

Pokiaľ veľká časť prostredia virtuálnych mien ostane aj naďalej s bezpečnostnými dierami v regulácii, problém transakcií s virtuálnymi menami realizovanými teroristickými alebo zločineckými štruktúrami na páchanie trestnej činnosti alebo legalizovanie výnosov z trestnej činnosti sa úplne neodstráni. Potvrdením zložitosti a významu promptnosti procesov je špecifický charakter obchodnej operácie s virtuálnymi aktívami, ktorá sa dá v online prostredí uskutočniť v zlomku sekundy a s poukazom na obsah štúdie má pomerne často nadnárodný rozsah. V neposlednom rade sme dospeli k názoru, že v podmienkach Slovenskej republiky nie sú kontrolné mechanizmy dostatočne flexibilné voči potrebám a systém opatrení pri procese uplatňovania adekvátnych sankcií nie je dostatočne odradzujúci a represívny. S cieľom zvýšiť právnu istotu a operačnú účinnosť je nevyhnutné posilniť spoluprácu príslušných vnútroštátnych a zahraničných orgánov pri výmene a preverovaní finančných informácií a finančných analýz potrebných pri predchádzaní, odhaľovaní, vyšetrovaní a stíhaní závažnej trestnej činnosti.

Literatúra

- AKBANOV, M. et al. Wanna Cry Ransomware: Analysis of Inflection, Persistence, Recovery Prevention and Propagation Mechanisms, Warszawa: *Journal of Telecommunications and Information Technology*. 2019. ISSN 1899-8852.
- APOLEN, P. (2024), Zápis do dejín krypto podvodov. Forbes. [online] [cit. 21-07-2023] Dostupné z: <https://www.forbes.sk/zapis-do-dejin-krypto-podvodov-zakladatel-burzy-ftx-dostal-25-rokov-vazenia/>
- BAKAR, Nashirah Abu and Sofian ROSBI. High Volatility Detection Method Using Statistical Process Control for Cryptocurrency Exchange Rate: A Case Study of

³⁸ Rozhodnutie č. PPZ-FSJ2-9-020/2022-KPO

- Bitcoin. *The International Journal of Engineering and Science*, [online] 6(11) [cit. 11-12-2023] 2017. ISSN (p): 2319–1805. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/321160284_High_Volatility_Detection_Method_Using_Statistical_Process_Control_for_Cryptocurrency_Exchange_Rate_A_Case_Study_of_Bitcoin#fullTextFileContent
- BEDNÁR, Juraj. *Kryptomeny*. Bratislava: DIW, s.r.o, 2022. ISBN 978-80-570-4272-3.
- BONSÓN, Enrique and Michaela BEDNÁROVÁ. Blockchain and its implications for accounting and auditing, *Meditari Accountancy Research*. 27(5), 2019, p. 725-740. ISSN 2049-372X.
- DeVRIES, Peter D. An Analysis of Cryptocurrency, Bitcoin, and the Future. *International Journal of Business Management and Commerce*. 2016, 1(2), p. 1-9. ISSN 2519-9048.
- ČENTÉŠ, Jozef et al. *Trestný poriadok. Veľký komentár*. 5. aktualizované vydanie. Bratislava: Eurokódex, 2022. ISBN 978-80-8155-109-3.
- IVANČÍK, Radoslav a Vladimír ANDRASSY. Insights into the development of the security concept. In: *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2023, Vol. 10, No. 4, pp. 26-39. ISSN 2345-0282.
- IVANČÍK, Radoslav. Security from the View of Economy Theory. In: *Political Sciences*. 2012, 15(3), pp. 100-124. ISSN 1335-2741.
- HOLUBICZKY, Vincent. *Bezpečnosť telekomunikačných a informačných technológií : vedecká monografia*. 1. vydanie. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave. 2023. ISBN 978-80-8054-987-9.
- KETHINENI, Sessa and Ying CAO. The Rise in Popularity of Cryptocurrency and Associated Criminal Activity. *International Criminal Justice Review*. 2019, 30(3), p. 325-344. ISSN 1057-5677.
- KOZIEŇ, Adam and Natalia KOZLOWSKA Harmonization and Deharmonization of Excise Duty in the European Union as Contemporary Challenges of the EU Tax Law. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2022, vol. 19, pp. 815-824. DOI:10.37394/23207.2022.19.71
- MARR, Samuel a Boris SUCHOVSKÝ. Právno-aplikačné problémy zaistovania kryptomien. *SAK Bulletin*. 2023, 5, s. 24-29. ISSN 1335-1079.
- MATAKOVIC, S. and Ivana Cunjak MATAKOVIC. (2022). Crypto-Assets Illicit Activities: Theoretical Approach with Empirical Review. *International e-Journal of Criminal Sciences*.
- MIKLOŠÍK, Andrej; KUČHTA, Martin; ŽÁK, Štefan. Privacy Protection Versus Advertising Revenues: The Case of Content Publishers. In: *Connectist: Istanbul University: Journal of Communication Sciences*. Istanbul: Istanbul University. 2018, ISSN 1302-633X, 2018, no. 54, pp. 117-140 online. 1-17-106-00.
- NALEVANKO, Oliver. (2022) *Švajčiarske mesto Lugano bude čoskoro oficiálne používať kryptomeny!* (kryptomagazin.sk) [online] [cit. 24-12-2023] Dostupné z: <https://kryptomagazin.sk/svajciarske-mesto-lugano-bude-coskoro-oficialne-pouzivat-kryptomeny/>
- NOVÁKOVÁ, Iveta. Súčasný anglicizmy v jazyku bezpečnosti a práva. In: *Tridsať rokov Slovenskej republiky (právno-bezpečnostné aspekty): zborník príspevkov*. 1. vydanie. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2023, s. 196.

- ISBN 978-80-8293-001-9. PATZ, H. (2023). Swiss city Lugano accepts Bitcoin and Tether for municipal taxes. [online] [cit. 05-12-2023] Dostupné z: <https://cointelegraph.com/news/bitcoin-accepted-taxes-swiss-lugano>.
- SHUKLA, Sidhartha and Emily NICOLE. (2022). A Hedge Fund hit by FTX Collapse Defaults on \$36 m of debt *The busine time*. [online] [cit. 21-07-2023] Dostupné z: <https://www.businesstimes.com.sg/companies-markets/hedge-fund-hit-ftx-collapse-defaults-us36m-debt>
- SIDHARTA, Shukla and Emily NICOLE. A Hedge Fund hit by FTX Collapse Defaults on \$36. 2022.
- STEMPEL, Jonathan. (2023). US SEC sues Kraken crypto exchange over failure to register [online] [cit. 15-11-2023] Dostupné z: <https://www.reuters.com/business/finance/us-sec-sues-kraken-operating-crypto-trading-platform-without-registering-2023-11-20/>
- ŠANTA, J, a I. ŠANTA (2022). K niektorým legislatívnym a ekonomickým aspektom virtuálnych mien v legislatíve Európskej únie a Slovenskej republiky. *Justičná revue*. 2022, 74, č. 2, s. 164–179.
- TKÁČ, Marián. (2021) Čo je CDBC? [online] [cit. 15-11-2023] Dostupné z: <https://okrypte.sk/co-je-cbdc/#%C4%8Co%20Je%20Cbdc?>
- UJVARY, Kristián a Jana KUČTOVÁ (2019). Špecifiká objasňovania finančných transakcií v súvislosti s bitcoinom. In: *Aktuálne výzvy kybernetickej bezpečnosti v podmienkach bezpečnostných zložiek*. Bratislava: Akadémia PZ, s. 185-195. ISBN 978-80-8054-819-3.
- UYDURAN, Burak. (2020). The Crypto Effect on Cross Border Transfers and Future Trends of Cryptocurrencies. *Financial Internet Quarterly*. 16(4), p. 12-23. ISSN 2719-3454.
- WOUTER, Bossu; MASARU, Itatani; MARGULIS, Catalina; ROSSI, H.; WEENINK, Hans and Akihiro YOSHINAGA. Legal aspects of Central Bank Digital Currency: Central Bank and Monetary Law Considerations. *IMF Working Paper*. WP/20/254
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2019/1153 z 20. júna 2019, ktorou sa stanovujú pravidlá uľahčovania využívania finančných a iných informácií na predchádzanie určitým trestným činom, ich odhaľovanie, vyšetrovanie alebo stíhanie a ktorou sa zrušuje rozhodnutie Rady 2000/642/SVV
- Dohovor publikovaný pod č. 109/2002 Z. z. o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti (Štrasburg; 8. 11. 1990)
- Dohovor publikovaný pod č. 76/2004 Z. z. o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti (Štrasburg; 8. 11. 1990)
- Zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (AML).
- Elektronická Zbierka zákonov Slovenskej republiky [Online] 2023. [cit. 7. 4. 2023] Dostupné z: www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/20220717
- Rozhodnutie v rámci správneho konania pod číslom PPZ-FSJ2-9/2022-KPO
- Million on Debt IN *Bloomberg*. [online] [cit. 24-02-2023] Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-12-06/crypto-fund->

orthogonaldefaults-on-36-million-debt-as-ftx-contagionspreads FTX opposes new bankruptcy investigation as it probes Bankman-Fried

Global Cryptocurrency Benchmark Study, 2017 by Cambridge Centre for Alternative Finance [online] [cit. 24-02-2022] Dostupné z: <https://www.jbs.cam.ac.uk/facultyresearch/centres/alternativefinance/publications/global-cryptocurrency/>

Security Boulevard [Online] 2023. [cit. 14. 12. 2023] Dostupné z: <https://securityboulevard.com/2020/09/can-you-crack-monero-irs-offers-625000-bounty-for-anyone-who-can-break-privacy-of-cryptocurrency/>

Finančná spravodajská jednotka. Výročná správa 2022. [online] [cit. 05-12-2023] Dostupné z: https://www.minv.sk/swift_data/source/policia/fsj/VS_2022.pdf

Akčný plán boja proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti, financovaniu terorizmu a financovaniu proliferácie zbraní hromadného ničenia s výhľadom do roku 2024

doc. RNDr. Tatiana Hajdúková, PhD. (*1963)

She graduated from the Faculty of Mathematics, Physics and Informatics of the Comenius University in Bratislava. Since 2022, she has held the position of Head of the Management and Information Science Department at the Academy of Police Force in Bratislava. She specialises in the field of information and cyber operations in the context of protection and defence against attacks. In 2019, she successfully completed her habilitation proceedings in the field of study "Security Sciences". She has authored and co-authored several textbooks and monographs in the field of computer science, security in the online space, data analytics, datamining, and other scientific and professional articles in domestic and foreign journals. She has contributed to several research projects focused on methods of processing police-relevant information.

JUDr. Samuel Marr, LL.M, (*1992)

JUDr. Samuel Marr, LL.M is a graduate of the Faculty of Law of the Comenius University in Bratislava, he also holds the postgraduate professional title LL.M. He has many years of professional experience in positions in a law enforcement agency. He currently works at the Department of Criminal Law, Criminology and Criminalistic, Faculty of Law, Comenius University in Bratislava, and at the Department of the Prosecutor's Office. He is the author of dozens of professional articles and scientific studies and he regularly participates in national and international scientific conferences.

